

LATVIJAS PAŠVALD BU SAVIENĀBA

Maz Pils iela 1, Rīga, LV-1050
T. nr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: LV40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

02.04.2012. Nr.0420120868/A1099

Ministru Prezidentam
Valdim Dombrovskam kungam

Kopijas:
Labklājības ministrei **Ilzei Višņukei kundzei**
Finanšu ministram **Andrim Vilka kungam**

Par pirmskolas izglītības iestāžu pieejamību

Šogad sāksim īstenot Demogrāfisko lietu padomes darba grupas par pirmskolas izglītības iestāžu pieejamību pašvaldībās. Tajā tika spriests par principa „nauda seko bērnam” ieviešanu pirmskolas izglītības un aprūpes sistēmā Latvijā, kaut darba grupas uzdevums bija individuāli izskatīt katrā pašvaldībā esošās problēmas saistībā ar bērnu drošību un attiecīgi konstatēt tajās problēmās izvirzīt individuālus risinājumus (uzdevums 2011.gada 14.decembra Demogrāfisko lietu padomes sēdē). Princips „nauda seko bērnim” paredz, ka pakalpojuma saņēmējam (imene) var būt izvēlēties pirmskolas izglītības pakalpojuma sniedzēju neatkarīgi no tā juridiskā statusa – t.i. pašvaldības bērnu vai privāto bērnu. Izdarot izvēli, nebūs svarīgi, vai pašvaldība, kur deklarēta bērna dzīvvieta, var nodrošināt bērnu rīcības pakalpojumu vai nevar. Tādā veidā pašvaldībās, kas var nodrošināt vietās pašvaldības pirmskolas izglītības iestādes (t.i. k. PII) visiem, kas to vēlas, imene var būt izdarīt izvēli par labu jebkuram privātajam bērnam, ar kuru pašvaldības teritorijās. Ja imene izvēlēsies privāto PII, no pašvaldības budžeta privātajam PII par katru bērnu būs jānovirza noteikts finansējums, kas sastāv no divām daļām:

- 1) vidējais bērns uzturēšanās izmaksas pašvaldības PII
- 2) t.s. lietojuma vērtība (lietojuma vērtību uz vienu bērnu piedēvēts aprēķināt, 5% no pašvaldības bērnu rīcības (nekustamais pašums (zeme+ka)) kadastrālās vērtības attiecinot pret bērnu skaitu pašvaldības PII) – šāds bija privāto bērnu pārstāvju viedoklis darba grupā.

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) darba grupā pauž atširgu viedokli, par kuru vēlamies informēt. LPS neatbalsta principa „nauda seko bērnim” ieviešanu tuvākajos gados sekojošu apsvērumu dēļ.

- 1) Plānots esošos un nākotnes attīstības projektus, pašvaldību izejas pozīcija bijusi nodrošināt pieprasījumu pēc pirmsskolas izglītības iestāžu

pakalpojuma pilnība. Šobrīd norit aktīvs darbs, lai ar vietmērniekiem nodrošinātu būvniecību no pusotra gada vecuma, kas pašvaldībām kļūst obligāts pienākums tika uzlikts pagājušā gada vasarā, grozot Vispārīgās izglītības likumu. Mainoties nostājai, ka pašvaldībām vairs nav galvenais šā pakalpojuma sniedzējs (paralīzē valsts attīstīties privāto būvniecību tīklu), veidosies situācija, ka jaunuzbūvētie vai rekonstrētie būvniecību rīcībā paredzti daudz lielākam būvniecībai skaitam nekā attiecīgajos apstākļos tas būtu nepieciešams (*velti izstrādāt nodokļu maksātāju vai ES fondu nauda*). Līdz ar to ar nākotnē uzturēšanas izdevumiem (*kas apmaksāti no nodokļu maksātāju naudām*) uz vienu būvniecības lielāki nekā tie var būt. Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošanai un attīstībai ir ieguldīti desmitiem miljonu latu (pašvaldību un valsts budžeta un ES fondu līdzekļi), emotīvā sabiedrības pieprasījumu un tendences. Piemēram, šajā plānošanas periodā no ERAF līdzekļiem pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstībai nacionālās un reģionālās nozīmēs attīstības centros paredzti 24,7 milj. latu. No tiem 21 milj. latu ir ERAF finansējums, 3,7 milj. latu – nacionālais finansējums. Jāatzīmē, ka Ministru kabineta 22.07.2008. noteikumi Nr.584 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.4.3.aktivitāti „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstībai nacionālās un reģionālās nozīmēs attīstības centros” paredz, ka finansējuma saņēmējiem ir tieši atbildīgs par projekta rezultātu uzturēšanu vismaz piecus gadus pēc projekta pabeigšanas. Lieki piebilst, ka izglītības iestāžu infrastruktūras pielikšanai mazākām būvniecībai skaitam atkal būvniecībā jāpapildina līdzekļus.

Uzskatām, ka šāda rīcība ar valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem nebūtu atbilstīga likumam „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izstrādāšanas novēršanu” nostiprinātājam pienākumam ar valsts finanšu līdzekļiem rīkoties lietderīgi. Mēs suprāt, emotīvā, ka Latvija ir trešā nabadzīgākā Eiropas Savienības dalībvalsts, jo paši ir jāraugās, lai jau veiktie ieguldījumi tiktu izmantoti efektīvi un dotu maksimālo atdevi.

Pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (*tiklīdz VARAM*) apkopotajiem datiem, rind uz pašvaldību PII reģistrācijā 11,8 tūkst. būvniecību, kas ir apmēram 11% no visiem būvniecībām 1,5-6 gadu vecumā. Rind viens būvniecības var būt uzskaitīts divas reizes, jo ne vienmēr iespējams identificēt būvniecību, kuri vienlaicīgi strādā rind uz vairāku pašvaldību būvniecībām (piemēram, uz Rīgas PII un Garkalnes novada PII). **Problēmas ar būvniecības nodrošinājumu (rind uz vietu pašvaldības PII ir vairāki nekā 60 būvniecību) ir 18 pašvaldībām (15% no pašvaldību kopskaita).** *Skat. v. stulēs 1.pielikumā.* Lielāks problēmas ir Rīgai un atsevišķs Pierīgas pašvaldības. Jāatzīmē, ka vairums šo pašvaldību aktīvi strādā pie rindas problēmas risinājuma.

Piemēram,

- Jelgavā tiek būvēti jauni PII ar 250 vietām;
- Mārupes novads uzsācis Jaunmārupes skolu rekonstrukciju, pievienojot divas vietas vāgā koka karkasa rāmnieciski izgatavotās, pirmsskolas izglītības iestādes „Lienāte” renovāciju;
- Siguldā novad š.g. septembrī pāc PII rekonstrukcijas tiks atvērta divas jaunas grupas ar papildu 48 vietām;
- Ozolnieku novad š.g. aprīlī tiks atklāta jauna PII ar 96 vietām;
- Stopiņu novadā tiks pabeigta būvniecība „Pienenāte” piebūvēšanai, kā rezultātā no septembra tiks nodrošinātas 120 jaunas vietas;
- Ikšķiles novads būvē jaunu būvniecību ar 64-80 vietām;
- Carnikavas novads sāmis atjauninātā ēmā aizmūm Valsts kā Carnikavas PII "Rieksti š" kā rekonstrukcija" stenošanai, kā rezultātā tiks izveidotas papildu 160 vietas utt.

Priekšpašvaldības (101, kas ir 85% no kopējā skaita) rindu nav vai ir nelielas. Šajā pašvaldību grupā ieskaitātas arī 5 pašvaldības, kurām datu apkopošanas brīdī rindā uz vietu pašvaldības PII bija vairāk nekā 60 būvniecība, bet 2012.gada rudenī (ar 1.septembri) rindas jāatjauno pilnībā vai daļēji (rinda mazākā par 60 būvniecību) tiks atņemta. *Skat. v. stulēs 2.pielikumū.*

- 2) Palielināties pašvaldību budžeta izdevumi pirmsskolas izglītības un aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai.
  - Parāli pašvaldību būvniecībā rādīs valstī attīstot privātos būvniecības, kā pilnībā vai daļēji (atkarībā no būvniecības piepildījuma) tiks finansētas no valsts un pašvaldību budžeta (pāc privāto būvniecību pārstāvēju iecerēs, valstī gādās par atlīdzību pedagogiem, savukārt pašvaldības nodrošinās līdzekļu uzturēšanu un kapitālo izdevumu segšanu), t.i. „nauda sekos būvniecībai”, pašvaldībām ir jārīnās ar lielākiem līdzekļiem šajā izdevumu pozīcijā. Pirmsskolas izglītības iestādēs tādā kā attīstībai tuvākajos gados var būt neparedzama. Ikviena privāta pirmsskolas izglītības iestāde, kā atbildīs valstī izvirzītajām prasībām un būvniecībai Izglītības iestāžu reģistrā, var sākt darbu vēlām vietām un laiku (kā arī beigta darbu). Ikvienam būvniecībai, kā pašvaldības PII vietā izvēlēs privāto PII, pašvaldībām jānodrošina atbilstošs finansējums. Var tūveidoties situācija, kā tiek uzturēti pustukši pašvaldību būvniecības un vienlaikus finansējums tiek novirzīts privātajām būvniecībām. Tādā kā: jo mazāks būvniecības skaits pašvaldības PII, jo lielāki uzturēšanas izdevumi uz vienu būvniecību, jo lielāks maksājums privātajām būvniecībām; jo lielāki pašvaldības ieguldījumi savās PII, jo lielāks maksājums privātajām būvniecībām.

- Pašvald bu izdevumi pieaug, ja pašvald bai priv to pakalpojuma sniedz jam oblig ti b s j sedz t.s. lietojuma v rt ba (telpu nomas izdevumi, aizdevuma kred tprocentu apmaks a u.tml.). Ja š ds nosac jums darbotos 2012.gad , tad, piem ram, Jelgavas pils tas pašvald bai, kura ir nosl gusi l gumu ar priv tajiem b rnod rziem par 580 b rniem, budžet papildu b tu j rod gandr z 300 t kst. latu.

Piekr tam, ka principa „nauda seko b rnam” ieviešana palielin tu imenes izv les iesp jas atrast sav m v lm m vispiem rot ko b rnod rzu, tom r situ cij , kad valst nabadz bas riskam ir pak auti 42% b rnu, š d m izv les ties b m jau b tu zin ma ekskluzivit tes pieska a. Varb t v rt g k ir l dzek us, kas nodrošin tu da ai vec ku plašas izv les iesp jas b rnod rza jaut jum , izlietot, piem ram, b rnu br vpusdien m vai m c bu gr matu ieg dei skol s visiem b rniem. M supr t, par principa „nauda seko b rnam” ieviešanu Latvij var tu lemt br d , kad valsts un pašvald bu r c b b tu iev rojami liel ki l dzek i, kas autu novirz t liel ku finans jumu ar pirmskolas izgl t bas vajadz b m.

LPS uzskata, ka pašvald b m ir j saglab ties bas **patst v gi** izv l ties piem rot ko pirmskolas izgl t bas un apr pes pakalpojuma sniegšanas formu, emot v r viet jo situ cij u un resursus. T s pašvald bas, kuras nevar nodrošin t piepras jumu p c viet m pašvald bu PII, izv las racion l ko risin jumu:

- 1) b rnod rza b vniec bu vai
- 2) b rnod rza pakalpojuma pirkšanu no priv t sektora vai
- 3) l gumu ar kaimi u pašvald bu, kuras b rnod rz ir vietas, vai
- 4) alternat vu b rnu pieskat šanas pakalpojumu izveidi / pirkšanu no priv t sektora (dienas centri, auk u dienests, slaic gas pieskat šanas centri u.tml.) vai
- 5) PPP izmantošanu u.c.

Š da nost ju atbalst ja ar LPS Dome š gada 28.mart . LPS Domes rezol cij u „Par pirmsskolas izgl t bas iest d m” skat. 3.pielikum .

Situ cij , kad pašvald ba nevar nodrošin t piepras jumu p c apr pes pakalpojuma, LPS atbalsta sadarb bu starp pašvald b m un priv tajiem b rnod rziem, pašvald b m piedaloties priv to pakalpojumu l dzfinans šan . Diskut jams ir jaut jums par l dzfinans juma apjomu, pieš iršanas k rt bu un t izmantošanas kontroli.

P c VARAM apkopotajiem datiem par rind m uz viet m pašvald bu PII, var secin t, ka probl ma

- ir lok la. Liel k s rindas ir R g , k ar Pier gas pašvald b s, kur s pirms septi iem asto iem gadiem oti strauji pieauga iedz vot ju skaits, bet tam uzreiz nesekoja tikpat strauja infrastrukt ras att st ba. Turkl t, 2008.gad s koties ekonomiskajai kr zei, iev rojami samazin j s pašvald bu

ie mumi, k ar no 2009.gada l dz 2012.gadam pašvald b m bija liegts emt aiz mumus b rnu d rzu b vniec bai. Pier gas pašvald b m b rnu d rzu vajadz b m nebija pieejami ar ERAF u.c. ES fondu l dzek i. K jau iepriekš min ts, probl mas ar liel m rind m uz viet m pašvald bu PII (gaida vair k nek 60 b rnu) ir 18 no 119 pašvald b m.

Uz ERAF finans jumu pirmsskolas izgl t bas iest žu infrastrukt ras att st ba var ja pretend t tikai nacion las un re ion las noz mes att st bas centri – Daugavpils, Jelgavas, J kabpils, Liep jas, R zeknes, Valmieras, C su, Ventspils, J rmalas, Ogres, Bauskas, Aizkraukles, Siguldas, Limbažu, Al ksnes, Valkas, Gulbenes, Kuld gas, Madonas, Saldus, Tukuma, Smiltenes, Talsu, Dobeles, Kr slavas, Balvu, L v nu, Prei u, Ludzas un R gas – pašvald bas dome vai t s izveidota iest de, kas ir re istr ta nodok u maks t ju re istr .

- skar galvenok rt b rnu s vecum no 1,5 gadiem l dz 3 gadiem. Piem ram, k nor d jušas pašvald bas, b rni vecum no pusotra gada l dz 3 gadiem R g veido apm ram 90% no rindas, ekavas novad un dažu novad – apm ram 70% no rindas, Ogres novad – 100% no rindas utt.

Uzskat m, ka uzman ba j koncentr uz iepriekš min tjiem probl mvirziem. Pašvald bas paudušas viedokli, ka svar g kais atbalsts no valsts rindu probl mas risin šanai b tu š ds:

- nodrošin t finans jumu no valsts budžeta visu pirmskolas izgl t bas iest žu pedagogu darba samaksai un VSAOI;
- at aut pašvald b m emt aiz mumus Valsts kas vai kred tiest d s pirmskolas izgl t bas iest žu ku b vniec bai, rekonstrukcijai, piel gošanai u.tml. un to iek rtošanai (*p c tr s gadu p rtraukuma no 2012.gada 1.janv ra pašvald bas atkal var emt aiz mumu pirmskolas izgl t bas iest žu projektiem*);
- pieš irt valsts vai Eiropas fondu finansi lo atbalstu pašvald bu r c b esoš s infrastrukt ras piel gošanai pirmskolas izgl t bas funkcijas veikšanai.

LPS l dza pašvald b m, kur s ir liel k s rindas uz viet m b rnu d rzos, sniegt viedokli par nepieciešamo valsts atbalstu b rnu d rzu pieejam bas jaut juma risin šanai. Izv rst k s pašvald bu atbildes apkopotas v stules 4.pielikum .

Valsts m r is ir pan kt, lai katram b rnam no pusotra gada vecuma b tu pieejams b rnu d rzs. Šo m r i var sasniegt daž dos veidos, tai skait ar pašvald bas dibin tu un uztur tu b rnu d rzu pal dz bu.

LPS uzskata, ka darba grupa pirmskolas izgl t bas iest žu pieejam bas jaut juma risin šanai pašvald b s nav izpild jusi tai doto uzdevumu (2011.gada 14.decembra Demogr fisko lietu padomes s des protokoll mums Nr.3, 2§):

„1. Līdz nākamajai Demogrāfisko lietu padomei, izveidot darba grupu Ministru prezidenta padomnieces S. Lertes vadībā, iesaistot tajā pārstāvjus no Izglītības un zinātnes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Labklājības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības un nozaru nevalstiskajām organizācijām.

2. Izveidotajai darba grupai:

2.1. individuāli izskatīt katrā pašvaldībā esošās problēmas;

2.2. atbilstoši konstatēt tajās problēmās izvirzīt individuālus risinājumus (bērnu skaits, pieejamie pakalpojumi utt.);

2.3. noteikt risinājumu finanšu piesaisti un apguvi katrās pašvaldības ietvaros;

2.4. nākamajai Demogrāfisko lietu padomei prezentēt darba grupas sagatavoto ziņojumu par iespējamajiem risinājumiem, lai padome pieņemtos lēmumus varētu virzīt tālāk izskatīšanai Ministru kabinetā.”

Pielikumi :

- Tabula „Pašvaldības, kurās mēģināt uz vietu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē ir vairāk nekā 60 bērni” uz 5 lappusēm;
- Tabula „Pašvaldības, kurās mēģināt uz vietu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē ir vairāk nekā 60 bērni, bet 2012.gada laikā rindas jāatjauno pilnībā vai daļēji tiks atrisinātas” uz 1 lappuses;
- 2012.gada 28.marta LPS Domes rezolūcija „Par pirmsskolas izglītības iestādēm” uz 2 lappusēm;
- Pašvaldību viedokļi par nepieciešamo valsts atbalstu pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamības jāatjaunošanai uz 7 lappusēm.

Priekšsēdētāja p.i.

Vineta Reitere

02.04.2012. 15:47

1796

Lasma ubele 67326633, 29539035

Lasma.ubele@lps.lv